

Katedra – historia poprawiona

na Trakcie

W czwartek 15 lutego 1945 r. o godz. 17 rozległy się dwa krótkie wystrzały pobliskiej artylerii i niebawem cała katedra... stanęła w płomieniach.

Wieże zapalone pociskami armatnimi splotęły i runęły na Plac Katedralny (...) Główna nawa była wypalona, sklepienia i ściany nadniszczone, a skarbiec i wszystkie ołtarze ograbione – wspominał widok Katedry w 1945 r. arcybiskup Walenty Dymek. Ocalały natomiast – w niewielkim stopniu naruszone! – wszystkie kaplice. Rachunek wojennych strat Katedry (wliczono w niego także wszystko, co Niemcy wywieźli w czasie wojny z kościoła i skarbcza) wyniósł ok. 3,5 mln zł w zlocie.

Przeto ogłaszam... pełen ufności w pomoc Bożą, zapoczątkowanie odbudowy Katedry Poznańskiej.

Po wyzwoleniu Poznania przystąpiono do odbudowy Ostrowa Tumskiego (najpierw seminarium duchownego i pałacu arcybiskupiego, w następnej kolejności – Katedry) pod okiem komisji złożonej m.in. z historyków sztuki i konserwatorów.

Najważniejsza decyzja dotyczyła kształtu, w jakim świątynia ma zostać odbudowana. Ostatecznie (zasadniczo) przywrócono nawie głównej i nawom bocznym formy gotyckie i usunięto z nich późniejsze naleciałości. Kaplice pozostawiono w stanie, w jakim znajdowały się w 1939 r.

Zamiast autentycznej historii, zaprezentowano historię poprawioną według estetycznych preferencji tych, którzy decydowali...

Regotyżację przeprowadzono jednak nie do końca konsekwentnie, nie udało się też ustrzec błędów. Część „poprawek” dokonywana była na życzenie strony kościelnej w imię monumentalizacji pierwszej polskiej katedry.

W latach 1951-55 trwały w ambicji i prezbiterium Katedry badania wykopaliskowe, które

doprowadziły m.in. do odkrycia nagrobków pierwszych władców Polski (nie wszyscy historycy są w tej kwestii zgodni).

Świątynię oddano do użytku 29 czerwca 1956 r., arcybiskup Walenty Dymek, z powodu postępującej choroby, obserwował tę wielką uroczystość z okna pałacu biskupiego.

...zarówno w czasie odbudowy, jak i obecnie, decyzja o regotyżacji była i jest nadal akceptowana.

Późnogotycki ołtarz główny znajdujący się obecnie w Katedrze został zakupiony w 1952 r. z kościoła w Górze Śląskiej. Zastąpił on całkowicie zachowany barokowy ołtarz, rozebrany pod koniec lat 40.

W rodzinie Anieli Sławskiej, znanej historyk sztuki związanej od 1945 r. z Muzeum Narodowym w Poznaniu, żywa jest historia dotycząca właśnie ołtarza z Góry Śląskiej.

Elżbieta Kwiatkowska, siostrzenica Anieli Sławskiej: – *Mieszkaliśmy z rodzicami w małej wsi koło Góry Śląskiej na początku lat 50.* [był to moment, kiedy w Katedrze niemal całkowicie odremontowanej wciąż brakowało ołtarza głównego – DK]. *Ciocia przyjeżdżała nas odwiedzać. Któregoś razu poszła do kościoła parafialnego w Górze i nagle, z bocznej ławki, w której usiadła, zobaczyła oparty o ścianę, zakurzony, piękny ołtarz. Staraniem cioci, i oczywiście wielu innych, zaangażowanych w to potem osób, ołtarz trafił do Katedry.*

Część historyków uważa, że podjęcie przez komisję nadzorującą odbudowę decyzji o rozbiorce barokowego ołtarza było pod względem konserwatorskim niesłuszne.

DAINA KOLBUSZEWSKA

◀ Czego słucha Daina Kolbuszewska?

Bez względu na to, dokąd prowadzą mnie kolejne muzyczne fascynacje, zawsze mam pod ręką J.S. Bacha i Ch. Mingusa.

Fot. Archiwum MKZ

Terra Incognita – odkryj Ostrów Tumski!

Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT zaprasza do udziału w całorocznej akcji, podczas której odkryjemy wielką historię Ostrowa Tumskiego!

Z nami dowiesz się więcej!

Reportaż: 11.11. g. 15.10, Radio Emaus

Prelekcja Dainy Kolbuszewskiej *Jak odbudowano Katedrę ze zniszczeń wojennych?* 14.11.

g. 19, Cafe Misja **Wycieczka:** 17.11.

g. 12, spotkanie przy kościele NMP wstęp bezpłatny